

Oosterse godsdiensten

Onder 'oosterse godsdiensten' bekijken we enkel hindoeïsme en boeddhisme, omdat dit de twee bekendste, en tevens belangrijkste godsdiensten uit het oosten zijn; het zijn ook wereldgodsdiensten. De leerlingen horen toch enige kennis te hebben, niet alleen van het bestaan van deze godsdiensten, maar ook van de belangrijkste kenmerken ervan. We bekijken ook waar de verschillen met het christendom liggen. Dat laat de leerlingen toe om enkele belangrijke waarden van het christendom, die men misschien nogal vanzelfsprekend vindt, meer te appreciëren.

Hindoeïsme

Doelstellingen:

1. De leerlingen duiden op de wereldkaart aan waar vooral hindoes leven
2. De leerlingen leggen uit wat veda's zijn
3. De leerlingen leggen het kastenstelsel uit en duiden de rol van karma daarin.
4. De leerlingen herkennen enkele belangrijke hindoeïstische goden.
5. De leerlingen beschrijven een hindoeïstische tempel en tempelrituelen.
6. De leerlingen noemen de belangrijkste hindoeïstische leefregels.
7. De leerlingen beschrijven enkele hindoeïstische feesten.
8. De leerlingen bezinnen zich op overeenkomsten en verschillen met het christelijk geloof.

Uitwerking:

Doelstelling 1.

Hindoe ben je door geboorte. Er zijn tegenwoordig ook wel bekeerlingen, maar die vormen een kleine minderheid. India is het thuisland van het hindoeïsme, vooral daar treffen we het aan. De leerlingen duiden op de kaart aan waar India ligt.

Doelstelling 2.

De Veda's zijn de belangrijkste heilige boeken van het hindoeïsme. Er zijn er vele meer, waarvan er hier nog twee genoemd worden waar eventueel iets kan worden over vertelt aan de leerlingen. De *Ramayana* ('tocht van Rama') wordt gedateerd tussen 300 v.Ch. en 200 n.Chr., en handelt over de heldendaden van prins Rama, incarnatie van de god Visjnoe (zeven dikke boeken). Bekend is ook de *Mahabharata*, een van de langste dichtwerken uit de wereldliteratuur (ongeveer 200.000 regels, twee maal zo dik als de Bijbel). Het verhaal gaat over een broederstrijd om de troon. Binnen het raam van dit verhaal komen allerlei religieus belangrijke stukken voor. Eén daarvan is de bekende '*Bhagavadgita*'. Daarin onderricht de wagenmenner zijn krijgsheer in de wegen naar het ware heil. De wagenmenner is Krisjna, een incarnatie van de god Visjnoe.

Over veda's, 00:50': <http://www.schooltv.nl/video/vedas-de-heilige-boeken-van-de-hindoes/#q=programma%3A%22Heilige%20huisjes%22>

Doelstelling 3.

Het kastenstelsel wordt uitgelegd. Men kan daarvoor beroep doen op een kort filmpje:

<https://www.youtube.com/watch?v=Nbvjsk603wM>, een interessante site om met de leerlingen te bekijken is: <http://www.samsam.net/trefwoord/kastenstelsel/#!prettyPhoto>. Laat de leerlingen reflecteren over het kastenstelsel: mensen worden van hun geboorte aan vastgezet in een bepaalde maatschappelijke stand. Hoe is dat bij ons? Is dat zo anders?

Heilige huisjes: http://www.npo.nl/heilige-huisje/11-05-2011/NPS_1182148

Eigenlijk voor LO maar wellicht ook goed voor BSO. Leuk, informatief (beginverhaal overbodig).

Eventueel in stukjes laten zien. Telkens eerst enkele begrippen uitleggen zoals 'atma' (= ziel), 'karma' (= daden die de mens in zijn leven verricht), het 'al' (= kosmos, het geheel). Een eerste deel gaat over:

- 1:38': reïncarnatie
- 3:40': de tempel
- 5:40': begrippen: atma, karma, het al.

Doelstellingen 4 en 5.

We stellen de leerlingen de belangrijkste goden voor (toon afbeeldingen): Brahman, Visjnoe, Sjiva, (eventueel Krisjna). Samen daarmee bekijken we hoe die goden vereerd worden: in de heiligdommen en ook thuis. Daarbij tonen we het tweede deel van Heilige huisjes: http://www.npo.nl/heilige-huisje/11-05-2011/NPS_1182148

- 7:14': Brahman, Visjnoe, Sjiva, alle goden zijn manifestaties van één God. Genoemd worden nog Sjiwa en Krisjna.
- 8:43': preekstoel, veda's, Sanskriet, taak pandit (voorganger).
- 10:03': huisaltaren, gebed, tempel, offeren.

De leerlingen schrijven bij de plaatjes op het werkblad de namen van de goden: Brahma, Visjnoe en Sjiva

Op een leerlingenblad kunnen de leerlingen aanduiden welke de belangrijkste goden zijn, en waar die voor staan. Zij doen dat aan de hand van beeldmateriaal: Over de goden; 00:50':

<http://www.schooltv.nl/video/god-en-goden-in-het-hindoeïsme-de-belangrijkste-goden-die-iets-vertellen-over-de-ene-god/> (Brahma, Visjnoe – met Krisjna als een verschijningsvorm ervan, Sjiva).

Over bidden, 00:44': <http://www.schooltv.nl/video/huisaltaar-hindoes-bidden-thuis-bij-een-huisaltaar/>

Over tempel, 01:13': <http://www.schooltv.nl/video/hindoes-in-de-tempel-hindoes-komen-voor-de-eredienst-bij-elkaar-in-hun-tempel/>

Doelstelling 6.

De leerling neemt kennis van de leefregels van het hindoeïsme. Dat is niet eenvoudig omdat ze niet zoals de tien geboden duidelijk opgesomd worden; of liever: er zijn allerlei opsommingen. In het filmpje (hieronder) worden vijf dingen genoemd die vermeden moeten worden, en vijf dingen die

aanbevolen worden. Zie het derde deel van Heilige huisjes: http://www.npo.nl/heilige-huisje/11-05-2011/NPS_1182148 - 12:46': leefregels, (preek, crematie).

Doelstelling 7.

We bekijken enkele hindoeïstische feesten. Het Divali-feest (lichtfeest) is een feest waarbij de overwinning van het goede (gesymboliseerd door het licht) over het kwade wordt gevierd. Er worden zoete versnaperingen gegeten en vuurwerk afgestoken. Het wordt gevierd in familiale kring.

<http://www.schooltv.nl/video/divali-het-lichtjesfeest-van-de-hindoes/> Verhaal bij Divali:

<http://www.schooltv.nl/video/het-verhaal-bij-divali-een-belangrijk-verhaal-uit-het-hindoeïsme/>

<https://youtu.be/02wRAfP9TrU> of <https://youtu.be/uhzRXclz3EO>

Uitgebreider: http://www.npo.nl/divali-2011/26-10-2011/POW_00412253

Bij het holi-feest viert men het hindoeïstische Nieuwjaar, in de lente is dat. Men wenst elkaar bij dit feest "Subh Holi!" toe, wat zoveel wil zeggen als 'Gelukkig Nieuwjaar!' Men besprenkelt elkaar met verschillende geuren (parfum en reukwater) en bepoedert elkaar in verschillende kleuren en begiet elkaar met allerlei gekleurd water. Dit is dan ook het symboliseren van de in bloei staande natuur, maar dan bij de mens.

Een Indiaans holifeest is te volgen op: https://youtu.be/W5p6_r4JkFw (leraar vertaalt ondertitels)

Een leuke impressie op: <https://youtu.be/Hh-o5g4tLVE> (het feest wordt ook populair bij niet-hindoestanen)

Zie ook: <http://www.beleven.org/feest/holi>

Doelstelling 8.

Er zijn natuurlijk heel wat verschillen tussen hindoeïsme en christendom. We noemen er twee. Een eerste is dat tussen een avatar en de menswording van God in Jezus. Een avatar is een verschijningsvorm van een god in een mens. Zo is Krisjna een avatar van de god Sjiva. Maar Krisjna blijft een god, zodat hij bijvoorbeeld geen honger of pijn kon lijden. Jezus werd volkomen mens, en kende zowel vreugde als ook pijn en lijden, en dood.

Een ander verschil is dat tussen het kastensysteem en de christelijke visie op verschillen tussen mensen. Het kastensysteem zorgt ervoor dat een blijvend onderscheid gemaakt wordt tussen verschillende sociale groepen, wat ook discriminatie met zich meebrengt. In het christendom bestaan ook sociale verschillen, maar die mogen geen discriminatie met zich meebrengen. Voor God zijn alle mensen immers gelijk. We verwijzen naar Paulus' uitspraak in Galaten, waarin hij duidelijk maakt dat tegenstellingen tussen man en vrouw, heer en slaaf, jood en niet-jood, er voor God niet toe doen, zodat ze ook voor mensen hun scherpste verliezen. Paulus' uitspraak veranderde niet meteen de sociale verhoudingen, maar zij waren wel een zaad dat op termijn kon ontkiemen.

(Een laatste leerlingenblad is een herhaling van enkele aspecten van het hindoeïsme).

Extra informatie.

Over heilige koeien: <https://www.youtube.com/watch?v=BNsNCfwzIBM>

Basisbegrippen hindoeïsme: <https://www.youtube.com/watch?v=34M5dYV6TFI> (reïncarnatie, Atman, samsara, Brahman (het goddelijke), moksja.

Voor de leerkracht (verschillende godsdiensten): <http://lessenserie-wereldgodsdiensten.blogspot.be/>

Enkele leuke tekstjes (uit: <http://lessenserie-wereldgodsdiensten.blogspot.be/>)